

Literatuurlijst Vrouwen & criminaliteit

Januari 2004



**Documentatiecentrum en Archief
voor Gelijke Kansen, Feminisme en Vrouwenstudies
Koningsstraat 136
1000 Brussel
Tel. 02/209.34.10
Fax. 02/209.34.11**

**<http://www.rosadoc.be>
info@rosadoc.be**

WOORD VOORAF

Een breed thema als 'vrouwen en criminaliteit' kan op verschillende manieren ingevuld worden. In deze literatuurlijst werd ervoor gekozen enerzijds een opsomming te geven van theoretische werken rond gender en criminaliteit en anderzijds een overzicht te geven van de literatuur rond vrouwelijke daders en gedetineerden. De vrouw als slachtoffer zowel als de verschillende vormen van geweld tegen vrouwen komen in deze lijst niet aan bod maar zullen later in een aparte publicatie behandeld worden.

Een veel gehoorde klacht in de hier behandelde literatuur is de jarenlange afwezigheid van vrouwen in criminologische studies. Vrouwen bekleeden zowel op het niveau van het onderzoeksobject als op het niveau van de onderzoekers een minderheidspositie. Daarnaast wordt criminaliteit ook nu nog door een meerderheid van de bevolking bijna uitsluitend met mannen in verband gebracht. Bovendien rust op vrouwelijke daders of gevangenen nog steeds een taboe. Vrouwen horen nu eenmaal 'goed' te zijn. Toch zijn er ook een heleboel auteurs die dit beeld trachten bij te stellen. In volgende lijst presenteren we een kleine selectie van het voorhanden zijnde materiaal.

Deze lijst is bedoeld voor ieder die beroepshalve of uit persoonlijke interesse op zoek is naar publicaties over vrouwen en criminaliteit. Alle werken zijn aanwezig in de bibliotheek van Documentatiecentrum RoSa. De klemtoon ligt op publicaties vanaf 1995, hoewel er ook enkele oudere exemplaren in de selectie werden opgenomen. Bij elk document is het classificatienummer opgenomen dat correspondeert met de vindplaats in de RoSa-bibliotheek. Het was een bewuste keuze geen tijdschriftartikels in de selectie op te nemen. Zowel artikels als boeken kan u opzoeken in de databank op de RoSa-website www.rosadoc.be met de trefwoorden criminaliteit / criminologie / daders / gedetineerden.

Samenstelling:
Annemie Vanthienen

WOORD VOORAF	1
THEORETISCHE WERKEN I.V.M. GENDER EN CRIMINALITEIT	3
GEDETINEERDEN	8
VROUWELIJKE DADERS	11

Bruynooghe R., Noelanders S., Opdebeeck, S.

Geweld ondervinden, gebruiken en voorkomen

Diepenbeek: Limburgs Universitair Centrum, 1998. - 177 p.

Tussen oktober 1997 en september 1998 onderzocht een team van het Limburgs Universitair Centrum de ervaringen van geweldslachtoffers en geweldplegers in opdracht van toenmalig minister van Tewerkstelling, Arbeid en Gelijke-Kansenbeleid Miet Smet. Via een representatieve steekproef werden verschillende leeftijdscategorieën bevroegd. Het rapport beperkt zich niet tot geweldervaringen bij vrouwen: er wordt voortdurend een vergelijking gemaakt tussen de seksen voor wat betreft het ervaren en gebruiken van geweld. Ook mannen worden immers het slachtoffer van geweld. De onderzoekers geven onder meer een overzicht van geweldproblemen en de kennis hierover, beschrijven het geweld dat mensen respectievelijk als slachtoffer of als dader ondervinden en gebruiken en beschrijven de verschillende aanwezige opvattingen over geweldbestrijding. Een groot aantal kwantitatieve gegevens worden geanalyseerd en inhoudelijk besproken.

Trefwoorden:

GEWELD / SEKSUEEL GEWELD / PREVENTIE / DADERS / ONDERZOEK / BELGIË / CIJFERMATERIAAL

Exemplaar nr.: FI a/0337

Fawcett (e.a.), Barbara (ed.)

Violence and gender relations: theories and interventions

London [etc.]: Sage, 1996. - 195 p.

ISBN 0-8039-7650-X

Dit boek bestudeert interpersoonlijke vormen van geweld en brengt die in verband met gender. Enerzijds focust het op de ontwikkeling van theoretische modellen, anderzijds bekijkt het de praktische aanpak van het probleem.

Trefwoorden:

DADERS / GENDER / GEWELD / GROOT-BRITTANNIE / HULPVERLENER-CLIËNT RELATIE / MAN-VROUW RELATIES / ORGANISATIES / OUDEREN / SEKSUALITEIT / THEORIEËN

Exemplaar nr.: FII a/0620

Felson, Richard B.

Violence & gender reexamined

Washington, DC: American Psychological Association, 2002. - 273 p.

ISBN 1-55798-895-1

Richard Felson slaat met zijn boek een heel andere weg in dan de auteurs van de meeste boeken in deze lijst. Volgens Felson moet de studie van geweld op vrouwen af van haar tunnelvisie: geweld op vrouwen is volgens de auteur geen gevolg van seksisme of van het willen uitoefenen van macht en controle van mannen op vrouwen. Daarom pleit hij ervoor om geweld puur geweldmatig te bestuderen en niet te vertrekken van een gendergerelateerde invalshoek. Verder gaat Felson in tegen het idee dat geweld op vrouwen niet beperkt blijft tot de bekende cijfers maar integendeel een veel groter probleem zou zijn dan algemeen aangenomen. Felsons gender-neutrale aanpak, gebaseerd op het uitgangspunt dat geweld een gevolg is van instrumenteel gedrag, leidt ertoe dat hij geweld niet ziet als een genderprobleem maar als een algemeen menselijk probleem.

Trefwoorden:

GEWELD / MISHANDELING / VERKRACHTING / THEORIEËN / SEKSISME / MAN-VROUW VERSCHILLEN / DADERS / SLACHTOFFERS / MACHT / WETGEVING / POLITIE / VERENIGDE STATEN

Exemplaar nr.: FII a/0756

Heidensohn Frances, Silvestri Marisa (assist.), Campling, Jo (forew.)

Women and crime

London [etc.]: MacMillan Press, 1996. - 242 p.

ISBN 0-333-64209-0

Deze publicatie belicht criminaliteit, het gerechtelijke apparaat en de behandeling van misdadigers vanuit een vrouwelijke invalshoek. Het is een herwerking van de eerste uitgave van het boek, in 1985. Als zodanig herneemt het de ervaringen van vrouwen in de gevangenis, het gerechtshof en op het politiebureau en focust het opnieuw op de stereotype beeldvorming tegenover vrouwelijke misdadigers, sociale controle binnen families, samenleving en werk. Daarenboven wordt de studie aangevuld met een beschrijving van de evolutie inzake de studie van criminaliteit tussen de eerste en de tweede uitgave van het boek.

Trefwoorden:

CRIMINALITEIT / CRIMINOLOGIE / DADERS / ERVARINGEN / FEMINISTISCH / GEVANGENISSEN / STRAFRECHT / VROUWBEELDEN

Exemplaar nr.: FII I/0032

Howe, Adrian

Punish and critique: towards a feminist analysis of penalty

London; New York: Routledge, 1994. - 252 p.

ISBN 0-415-05191-6

De jongste decennia werden heel wat strafwetenschappelijke analyses van bestraffing geformuleerd. Adrian Howe benadert deze theorieën in haar boek vanuit een kritisch feministisch perspectief. 1968 vormt het startpunt van haar analyse, jaar waarin de economische benadering van het probleem aan belang begon te winnen. Later volgt de traditie van de 'new social history' en de invloed van Foucault. Howe gaat vervolgens in op het vraagstuk van de bestraffing van vrouwen, een item dat door een te eenzijdig op mannen gerichte aanpak van het probleem, vaak over het hoofd werd gezien. De kwestie wordt opengetrokken naar de formulering van een postmoderne feministische theorie met betrekking tot bestraffing.

Trefwoorden:

FEMINISTISCHE KRITIEK / GEDETINEERDEN / GEVANGENISSEN / STRAFRECHT

Exemplaar nr.: FII I/0030

Mitchell Juliann, Morse Jill

From victims to survivors: reclaimed voices of women sexually abused in childhood by females

Bristol: Accelerated Development, 1998. - 298 p.: ill.

ISBN 1-56032-570-4

Wanneer er gesproken wordt over volwassenen die kinderen misbruiken, wordt er meteen gedacht aan volwassen mannen. Nochtans gebeurt het misbruik ook door vrouwen. 80 vrouwen, tijdens hun kindertijd allemaal misbruikt door vrouwen, deden hun verhaal aan de hand van een vragenlijst. Op basis van hun getuigenissen worden algemene trends afgeleid.

Trefwoorden:

SEKSUEEL GEWELD / KINDEREN / DADERS / SLACHTOFFERS / ERVARINGEN / ONDERZOEK / PSYCHISCHE STOORNISSEN / VERMINKINGEN / SEKSUALITEIT / THERAPIE

Exemplaar nr.: BI/0001

Moffitt (e.a.), Terrie E.

Sex differences in antisocial behaviour: conduct disorder, delinquency, and violence in the Dunedin longitudinal study

Cambridge: Cambridge University Press, 2001. - 278 p.

ISBN 0-521-01066-7

De conclusies die in dit boek gepresenteerd worden, zijn gebaseerd op het Dunedin onderzoek waarin 1000 meisjes en jongens gevolgd werden vanaf hun derde levensjaar tot op de dag van hun 21e verjaardag. Volgens de auteurs bestaan er twee soorten asociaal gedrag bij jonge mensen, enerzijds verbonden met neurologische afwijkingen zoals autisme en dyslexie, anderzijds het sociaal gebonden asociaal gedrag. Meisjes blijken minder vatbaar te zijn voor de eerste vorm omdat zij minder -biologisch bepaalde- risicofactoren hiertoe meedragen. Voor het sociaal gebonden asociale gedrag vanaf de adolescentiejaren zijn de risicofactoren quasi gelijk, waardoor er hier weinig verschillen tussen meisjes en jongens kunnen waargenomen worden.

Trefwoorden:

GEWELD / CRIMINALITEIT / MAN-VROUW VERSCHILLEN / ONDERZOEK / MEISJES / JONGENS

Exemplaar nr.: DIII4a/0081

Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen

Advies nr. 80 van 17 oktober 2003 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende vrouwen en de ruimtelijke aanpak van sociale veiligheid

Brussel: Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen, 2003.

Wanneer gesproken wordt over sociale veiligheid gaat het enerzijds om een sociaal probleem, anderzijds om een beeldvormingsprobleem en een -subjectief- onveiligheidsgevoel. Dit advies buigt zich over de rol van architectuur en urbanisatie in het sociaal onveiligheidsgevoel. Ook de rol van de vrouw hierin komt aan bod. Er wordt gekeken naar het aandeel van vrouwen in criminaliteitscijfers en er worden aanbevelingen gedaan inzake de ruimtelijke aanpak.

Trefwoorden:

SOCIALE VEILIGHEID / CRIMINALITEIT / PREVENTIE / BELGIË / ADVIES

Exemplaar nr.: P11/0387 en P11/0387-2

Rafter, Nicole Hahn (ed.)

Encyclopedia of women and crime

Phoenix: The Oryx Press, 2000. - 361 p.: ill.

ISBN 1-57356-214-9

Dit referentiewerk over vrouwen en criminaliteit beslaat 240 alfabetisch gerangschikte ingangen met verwijzingen naar verdere lectuur en bibliografische referenties. Thematisch komen vier thema's aan bod: de criminaliteit zelf (types, theorieën ivm vrouwelijk ouderschap, jeugddelinquentie...), slachtoffers en victimologie, beleid en rechtssysteem en tenslotte de strafmaat. De bijdragen zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek uit Australië, Groot-Brittannië, Canada en de Verenigde Staten.

Trefwoorden:

CRIMINALITEIT / CRIMINOLOGIE / DADERS / SLACHTOFFERS / GEDETINEERDEN / GEVANGENISSEN / STRAFRECHT / ENCYCLOPEDIË / NASLAGWERK / INTERNATIONAAL

Exemplaar nr.: V3/0068

Rogier, Eva

Enkele recente feministische ontwikkelingen in de criminologische wetenschappen: de lange weg naar emancipatie

Gent: Universiteit Gent, 1997. - 93 p.;

Binnen de criminologie bekleedt de vrouw nog steeds een minderheidspositie, zowel als onderzoeker en als onderzoeksonderwerp. Deze gedachte zette Eva Rogier ertoe aan een studie te maken over de recente feministische ontwikkelingen in de criminologische wetenschappen. Met name de postmodernistische / post-structuralistische feministische interventies en de invloed van masculinities / femininities in relatie tot crimina-

liteit komen aan bod. In haar onderzoek overschrijdt Eva Rogier meermaals de grenzen van de criminologische wetenschap, iets wat ook Carol Smart en Alison Young, beiden zeer belangrijk voor deze verhandeling, in hun werk doen.

Trefwoorden:

CRIMINOLOGIE / FEMINISTISCH / THEORIEEN / CRIMINALITEIT / FEMINISME / POSTMODERNISME / DIFFERENTIEDENKEN / VROUWELIJKHEID / MANNELIJKHEID / DADERS / SLACHTOFFERS / GEWELD / FOUCAULT MICHEL / DERRIDA JACQUES / SCRIPTIE

Exemplaar nr.: FI a/0376

Schwartz Martin D. (ed.), Milovanovic Dragan

Race, gender, and class in criminology: the intersections

New York: Garland Publishing, 1999. - 311 p.

ISBN 0-8153-3726-4

Binnen de klassieke criminologische literatuur werd reeds heel wat inkt gependend aan de studie van invloeden als 'ras', 'sociale klasse' en 'gender'. Deze begrippen werden echter al te vaak als aparte, op zichzelf staande dingen bekeken. Dertien bijdragen in dit boek concentreren zich daarentegen op de overlappingen tussen de drie begrippen. In het theoretische deel komen verschillende invalshoeken, onder meer een feministisch en postmodern perspectief, aan bod. Deel twee toetst de theorie aan praktische toepassingen. Elke bijdrage onderzoekt de bruikbaarheid van de overlappingen tussen de factoren ras, sociale klasse en gender in concrete onderzoekskwesties.

Trefwoorden:

CRIMINOLOGIE / ETNICITEIT / SOCIALE KLASSE / GENDER / BLOEMLEZING

Exemplaar nr.: FII I/0039

Smart, Carol

Law, crime and sexuality: essays in feminism

London [etc.]: Sage, 1995. - 250 p.

ISBN 0-8039-8960-1

Carol Smart legt in haar boek verbanden tussen sociologische, criminologische, feministische en filosofische studies. Het boek bundelt een aantal eerder verschenen bijdragen en is speciaal bedoeld voor studenten. In een afsluitend hoofdstuk presenteert Smart een originele uiteenzetting over het gegenderd lichaam, het sociologisch feminisme en theoretische ontwikkelingen op het vlak van vrouwen en rechtspraak.

Trefwoorden:

CRIMINOLOGIE / VROUWBEELDEN / THEORIEEN / CRIMINALITEIT / SEKSUALITEIT / WETGEVING / PROSTITUTIE / FEMINISME / MACHT / PORNOGRAFIE / CENSUUR / EPISTEMOLOGIE / RECHTSPRAAK / PATRIARCHAAT / RECHTSTHEORIE

Exemplaar nr.: FII a/0573

Smet, Valérie

'Vrouwen en de holocaust': literatuuronderzoek naar mogelijke gendergerelateerde verschillen in gedrag en ervaringen van vrouwelijke daders en slachtoffers

Gent: Universiteit Gent, Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte, 2001.

Deze studie stelt de vraag of er gendergerelateerde verschillen waren in de ervaringen van vrouwelijke slachtoffers en daders binnen de holocaust. Werden vrouwelijke slachtoffers bijvoorbeeld anders behandeld door vrouwen dan door mannen? Naast de slachtoffers komen in een belangrijk deel van de studie ook de vrouwelijke daders aan bod: kampbewaaksters, sociaal werksters, artsen en verpleegsters... Ook de kwestie van vrouwelijk daderschap binnen het nationaal-socialisme en het gedrag en de ervaringen van vrouwelijke daders worden behandeld.

Trefwoorden:

NAZISME / JODENDOM / ANTI-SEMITISME / GENDER / DADERS / SLACHTOFFERS / CONCENTRATIEKAMPEN / ONDERZOEK / SCRIPTIE

Exemplaar nr.: FIIIa/0164

Stevens, Liesbet

Strafrecht en seksualiteit: de misdrijven inzake aanranding van de eerbaarheid, verkrachting, ontucht, prostitutie, seksreclame, zedenschennis en overspel

Antwerpen: Intersentia, 2002. - 601 p.

ISBN 90-5095-236-4

In dit boek staat de strafrechtelijke normering van seksueel gedrag centraal. Hoe heeft het Belgisch strafrecht inzake strafrecht zich ontwikkeld en wat houdt het in? Op een bepaald ogenblik wordt een bepaalde uiting van seksueel gedrag door de wetgever gecriminaliseerd of gedecriminaliseerd. Liesbet Stevens gaat na waarom dit zo is. De kernvraag van de studie is welke opvattingen over de menselijke seksualiteitsbeleving in het seksueel strafrecht een rol spelen en welke waarden volgens de actoren van het strafrecht doorheen het seksueel strafrecht beschermd worden. De indeling van het boek is gebaseerd op vier tijdsperiodes (1867 / 1867-1973 / 1973-1989 / 1989-) met daarin telkens een bespreking van de strafbaarstellingen inzake aanranding van de eerbaarheid, verkrachting, ontucht, prostitutie, seksreclame, zedenschennis en overspel. Een algemeen besluit en de presentatie van enkele toekomstperspectieven ronden het boek af.

Trefwoorden:

SEKSUALITEIT / NORMEN / CRIMINALITEIT / STRAFRECHT / SEKSUEEL GEWELD / VERKRACHTING / PROSTITUTIE / OVERSPEL / BELGIË / HISTORISCH

Exemplaar nr.: Bc/0003

Verschaeve, Hilde

Gender langs criminologische etappes: op weg naar een construerende categorie?

In: Demoor Marysa (red.), Heene Katrien, Reymenants Geraldine

Verslagen van het RUG-Centrum voor Genderstudies 2000/Nr.9

Gent: Academia Press, 2000. - 99 p.

ISBN 90-382-0229

Hilde Verschaeve buigt zich in haar artikel over de feministische theorievorming over vrouwen die in aanraking gekomen zijn met het strafrechtstelsel en de verschillende stappen die daarin te ontdekken zijn. Ze gaat dieper in op de kruisbestuiving tussen criminologie en recente feministische perspectieven, de relatie tussen gender en criminologie en verklaringen voor vrouwencriminaliteit. Verschaeve presenteert tot slot een methode om strafbaar gesteld gedrag te relateren aan gendertechnologieën.

Trefwoorden:

POËZIE / LITERATUUR / DICHTERS / VROUWBEELDEN / ISLAM / HISTORISCH / AUTEURS / MUKHERJEE BHARATI / INDIA / VERENIGDE STATEN / HOMOSEKSUALITEIT / GENDER / THEORIEËN / ECONOMIE / FEMINISTISCH / FEMINISME / VROUWENHANDEL / ONDERZOEK / BELGIË / FILIPPIJNEN / CRIMINALITEIT / CRIMINOLOGIE / VROUWENSTUDIES / BUNDEL

Exemplaar nr.: FII p/0243

Walklate, Sandra

Gender, crime and criminal justice

Cullompton: Willan Publishing, 2001. - 201 p.

ISBN 1-903240-40-9

Deze publicatie biedt een introductie in de aanwezigheid van genderthema's in criminaliteit en strafrecht. Het

vervangt het in 1995 verschenen boek *Gender and crime: an introduction* (FII I/0031). Sandra Walklate onderzoekt de manieren waarop er naar het rechtssysteem kan gekeken worden vanuit een gender-invalshoek en de invloed die een dergelijke benadering zou kunnen hebben op de werking van dat systeem en op de verschillende spelers: daders, slachtoffers en professionals.

Trefwoorden:

CRIMINALITEIT / CRIMINOLOGIE / GENDER / FEMINISME / DADERS / SLACHTOFFERS / SEKSUEEL GEWELD / POLITIE / STRAFRECHT / GROOT-BRITTANNIE

Exemplaar nr.: FII a/0729

GEDETINEERDEN

Carlen, Pat

Sledgehammer : women's imprisonment at the millennium

London: MacMillan Press, 1998. - 180 p.

ISBN 0-333-74606-6

Carlen baseerde haar studie op veldonderzoek, uitgevoerd in 1997. Haar doorlichting van het vrouwengevangeniswezen is zowel gebaseerd op getuigenissen en ervaringen van de gevangenen zelf als van personeels- en stafleden. Op basis van haar bevindingen pleit ze voor een erkenning van de specificiteit van vrouwelijke misdaad, wat ook zijn weerslag heeft op de strafbepaling. Gevangenisregimes moeten kunnen aangepast worden aan het geslacht of de etnische achtergrond van de gevangenen. Op termijn zou volgens Carlen het aantal vrouwelijke gevangenen drastisch moeten dalen, ten voordele van een ander strafstelsel, gebaseerd op een holistische aanpak van het probleem. Dit vergt uiteraard ook een andere benadering van het strafrechtelijk systeem.

Trefwoorden:

GEDETINEERDEN / VROUWENGEVANGENISSEN / BELEID / GENDER / GROOT-BRITTANNIE

Exemplaar nr.: FII I/0037

Cuevas, Tomasa

Prison of women: testimonies of war and resistance in Spain, 1939-1975

Albany: State University of New York Press, 1998. - 247 p.: ill.

ISBN 0-7914-3858-9

Tomasa Cuevas was één van de vele vrouwen die na de Spaanse Burgeroorlog (1936-1939) tijdens het Franco-regime als politiek gevangene achter de tralies belandden. Na de dood van Franco, in 1975, begon ze met het verzamelen van getuigenissen van lotgenotes. Haar werk resulteerde in een lijvig, driedelig boek, *Cárcel de mujeres*. *Prison of women* is een herwerking van dit boek en vertelt het verhaal van een belangrijk stuk Spaanse geschiedenis.

Trefwoorden:

DICTATUUR / VERZETSBEWEGING / COMMUNISME / SOCIALISME / GEDETINEERDEN / SPANJE / 20E EEUW / EGO-DOCUMENT

Exemplaar nr.: S/0283

García Coll Cynthia, Surrey Janet L., Buccio-Notaro Phyllis, Molla Barbara

Incarcerated mothers. Crimes and punishments

In: García Coll Cynthia (ed.); Surrey Janet L., Weingarten, Kathy

Mothering against the odds: diverse voices of contemporary mothers

New York: The Guilford Press, 1998. - 288 p.

ISBN 1-57230-339-5

Een groot aantal moeders in de hedendaagse samenleving beantwoordt niet aan het traditionele beeld van de blanke, heteroseksuele, getrouwde moeder dat al te vaak in de media wordt opgehangen. Deze bundel belicht de situatie van die moeders die buiten dit beeld vallen: daklozen, vrouwen met aids, tienermoeders, arme vrouwen... Ook vrouwen in gevangenschap komen aan bod. Welke impact heeft de gevangenschap op het moeder-zijn? Welke moeilijkheden ervaren ze? Welke taken zijn er weggelegd voor hulpverleners? Deze vragen worden in een beknopt artikel beantwoord.

Trefwoorden:

MOEDERS / MOEDERSCHAP / THUISLOZEN / ALLOCHTONEN / LESBISCHE MOEDERS / ALLEENSTAANDE MOEDERS / AIDS / ADOPTIE / ARMOEDE / ZWARTE VROUWEN / ADOLESCENTIE / GEDETINEERDEN / VERENIGDE STATEN

Exemplaar nr.: DIII2a/0034

Nederlandstalige Vrouwenraad

Gedetineerde vrouwen: standpunt 14 november 2001

Brussel: Nederlandstalige Vrouwenraad, 2001. - 43 p.

Met dit standpunt haalt de NVR de gedetineerde vrouwen uit de schaduw. In de gespecialiseerde literatuur zijn ze immers heel vaak afwezig. Ook het beleid is hoofdzakelijk gericht op de mannelijke gevangene: hij is en blijft de norm. Het rapport belicht de situatie van de vrouwelijke gedetineerden in België: met hoevelen zijn zij? In welke inrichtingen komen ze terecht? Hoe gedragen ze zich in de gevangenis? Verder wordt ook de regelgeving terzake en het gevangenisbeleid behandeld. Een aantal beleidsvoorstellen en aanbevelingen sluit de publicatie af.

Trefwoorden:

GEDETINEERDEN / STANDPUNTEN / BELGIË

Exemplaar nr.: P11/0294 en P11/0294-2

O'Brien, Patricia

Making it in the "free world" : women in transition from prison

Albany: State University of New York Press, 2001. - 201 p.

ISBN 0-7914-4862-2

Opgesloten worden in een gevangenis is een ingrijpende gebeurtenis, vrijkomen is dat evenzeer. Wanneer vrouwelijke ex-gedetineerden de deur van de gevangenis achter zich dichttrekken, moeten ze net als mannen hun rol in de samenleving opnieuw proberen op te nemen. De problemen die ze daarbij ondervinden, zijn echter verschillend van die van mannen. Vrouwelijke gevangenen zijn immers heel vaak alleenstaande moeders, verantwoordelijk voor kinderen en/of familieleden. Hun gevangenschap haalt de sociale en familiale situatie grondig door elkaar. Na hun vrijlating moeten de vrouwen de oude rollen opnieuw proberen op te nemen terwijl hun omgeving grondig veranderd is. Dit boek bestudeert daarom de mogelijkheden van een aangepaste begeleiding van vrouwelijke gevangenen die reeds begint binnen de gevangensmuren. Bovendien onderzoekt het mogelijkheden tot aangepaste, minder ingrijpende, vormen van sanctionering en efficiënte reïntegratiemanieren voor vrouwelijke ex-gedetineerden.

Trefwoorden:

GEDETINEERDEN / GEVANGENISSEN / RECLASSERING / VERENIGDE STATEN

Exemplaar nr.: FII I/0040

Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen

Advies nr. 25 van 12 maart 1999 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen met betrekking tot vrouwen en veroordelingen

Brussel: Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen, 1999.

Vrouwen komen minder dan mannen voor in de criminaliteitsstatistieken. Dit kan te maken hebben met het

gegeven dat vrouwen minder criminele daden plegen dan mannen (geslachtsspecifieke criminaliteit) maar het kan ook een gevolg zijn van een geslachtsspecifieke criminalisering: vrouwen worden minder weerhouden door, bijvoorbeeld, politiediensten en parket. Advies nr. 25 bespreekt kort de verschillende theorieën die verbonden zijn aan de verschillende behandeling van vrouwen in de fase vóór en tijdens de strafrechtspleging en de situatie van vrouwen in de Belgische gevangenissen. Tot slot worden een aantal beleidsaanbevelingen gedaan.

Trefwoorden:

CRIMINALITEIT / RECHTSPRAAK / STRAFRECHT / GEDETINEERDEN / BELGIË / ADVIES

Exemplaar nr.: P11/0214 en P11/0208

Rees, Siân

Het schip van lichte zeden: de kleurrijke geschiedenis van een 18e-eeuwse scheepslading vrouwelijke gevangenen op weg naar Australië

Baarn: De Kern, 2001. - 288 p.

ISBN 90-325-0806-7

Juli 1789. De Lady Julian, een gevangenschip, licht het anker en vaart de haven van Portsmouth uit. Bestemming: Australië. Aan boord 237 vrouwelijke gevangenen, veroordeeld tot deportatie. Siân Rees beschrijft op een zeer levendige manier de reisweg en het leven aan boord van het schip. De deportatie van de vrouwen naar Australië betekende niet alleen een verlichting voor de Londense gevangenissen maar zorgde ook voor een oplossing van het vrouwentekort in de Britse kolonie Australië.

Trefwoorden:

RECHTSPRAAK / GEVANGENISSEN / CRIMINALITEIT / GEDETINEERDEN / GROOT-BRITTANNIE / AUSTRALIË / 18E EEUW

Exemplaar nr.: N/0031

Van der Maas, Suzian

Detentie en gezondheidszorg: dubbele onzichtbaarheid van vrouwen?

Utrecht: Wetenschapswinkel Rechten, 1994. - 109 p.

ISBN 90-5213-082-5

In dit onderzoek wordt nagegaan wat de knelpunten zijn binnen de gezondheidszorg voor gedetineerde vrouwen en hoe deze knelpunten zich verhouden tot het recht op gezondheidszorg voor vrouwen. Specifieke problemen die aan de orde komen zijn onder andere: moeders met een baby in detentie, gedetineerde vrouwen en psychische problemen, verslaving, aids/HIV.

Trefwoorden:

AIDS / GEDETINEERDEN / GEVANGENISSEN / GEZONDHEIDSZORG / MOEDERSCHAP / NEDERLAND / ONDERZOEK / PSYCHISCHE STOORNISSEN / RECHTSPOSITIE / VERSLAVING

Exemplaar nr.: FII c/0032

Van Splunteren, Carla (eindred.)

Gevangen vrouwen: over criminaliteit en detentie

Amsterdam: Stichting Nemesis: Clara Wichmann Instituut, 1995. - 184 p

ISBN 90-802349-2-3

In deze bundel zijn auteurs van verschillende disciplines bijeengebracht om een licht te werpen op criminaliteit en detentie onder vrouwen. Via dagboeknotities en gesprekken komen de gedetineerde vrouwen zelf aan het woord. Verder onder meer bijdragen over feministische criminologie, meisjes- en vrouwencriminaliteit in Nederland en een vergelijkende studie van vrouwengevangenissen. De bundel bevat ook een portret van Elizabeth Fry, pionier op het gebied van de zorg voor vrouwelijke gevangenen.

Trefwoorden:

CIJFERMATERIAAL / CRIMINALITEIT / ERVARINGEN / FRY ELIZABETH / GEDETINEERDEN / NEDERLAND / ONDERZOEK / PIONIERS / VROUWENGEVANGENISSEN

Exemplaar nr.: M/0097

Wolleswinkel, Ria

Gevangen in moederschap: 'gedetineerde vrouwen en het recht op family life'

Deventer: Gouda Quint, 1997. - 410 p.

In dit (Nederlandse) onderzoek staat de rechtspositie van gedetineerde moeders centraal. Vooral de vraag in hoeverre zij aan hun positie van feitelijk verzorgende ouder rechten kunnen ontleen ten aanzien van de overheid of derden, staat centraal. Een eerste deel geeft een beschrijving van 'criminele vrouwen'. Wie zijn ze? Welke cultuur heerst er in een vrouwengevangenis? Welk beleid voert de overheid? En hoe zit het met de specifieke rechtspositie van gedetineerde vrouwen? Een tweede deel van het boek belicht de relatie moeder - kind. Wat is identiteitsvorming en volwassen worden? En hoe verhouden belangen van moeders en kinderen zich tot elkaar? Als afsluiter worden een aantal conclusies gepresenteerd en worden aanbevelingen gedaan voor beleid- en regelgeving in de penitentiaire praktijk.

Trefwoorden:

CRIMINALITEIT / GEDETINEERDEN / GEZIN / MOEDERSCHAP / NEDERLAND / ONDERZOEK / PROEFSCHRIFT / RECHTSPOSITIE / ZORG

Exemplaar nr.: FII I/0034

VROUWELIJKE DADERS

Chesney-Lind, Meda

The female offender: girls, women, and crime

Thousand Oaks [etc.]: Sage, 1997. - 219 p.

ISBN 0-8039-5100-0

Meisjes, meer nog dan vrouwen, waren lange tijd onzichtbaar wanneer het ging om criminaliteit en misdaad. Nochtans bleek uit onderzoek dat ca. 25% van de gearresteerde jeugdige delinquenten in de U.S.A. meisjes zijn. Het aantal gedetineerde vrouwen verviervoudigde tussen 1980 en 1997. Onze maatschappij heeft het moeilijk met vrouwelijke misdadigers: vrouwen worden verondersteld 'goed' te zijn. Bovendien heerst er rond gedetineerden nog steeds een taboe-sfeer. Het feit dat vele gevangenen tot de zelfkant van de maatschappij behoren, maakt dat hun stem niet of nauwelijks gehoord wordt. Dit boek haalt de vrouwelijke misdadigers uit de onzichtbaarheid en buigt zich over hun situatie. Een beter inzicht in de achterliggende redenen van hun misdadig gedrag kan immers de aanzet geven tot preventieprojecten en kan op termijn de 'vrouwelijke' misdaad terugdringen.

Trefwoorden:

CRIMINALITEIT / DADERS / DISCRIMINATIE / GEDETINEERDEN / JEUGDBESCHERMING / MEISJES / RECHTSPRAAK / VERENIGDE STATEN

Exemplaar nr.: FII I/0033

Cootjans, Jan

Criminoresistentie bij de vrouw?

In: De Bleeckere Nathalie (red.), Demoor Marysa, Heene, Katrien

Verslagen van het RUG-Centrum voor Genderstudies 1998/Nr.7

Gent: Academia Press, 1998. - 100 p.

ISBN 90-382-0141-9

In dit artikel buigt Jan Cootjans zich over mogelijke theorieën die het verschil in sekseratio op vlak van delinquentie trachten te verklaren. Vrouwen blijken immers ondervertegenwoordigd te zijn in de criminaliteit. Komen aan bod: een historisch-demografische hypothese die uitgaat van het aantal vrouwen in een samenleving, een psychologische hypothese die de vraag stelt in hoeverre de persoonlijkheid van de vrouw haar beschermt tegen het plegen van delicten en een socio-culturele hypothese die de invloed onderzoekt van factoren als een 'slechte' jeugd of omgang met 'slecht' gezelschap. Afsluitend volgt de biologische hypothese waarin gekeken wordt naar de cumulatieve interactie tussen omgevingsfactoren en erfelijkheidsfactoren.

Trefwoorden:

VROUWENSTUDIES / BUNDEL / VROUWENGESCHIEDENIS / MIDDELEEUWEN / SPROOKJES / VROUWBEELDEN / ISLAM / MISOGYNIE / VROUWENTAAL / VROUWENLITERATUUR / CHINA / SEKSUALITEIT / CRIMINALITEIT / MAN-VROUW VERSCHILLEN

Exemplaar nr.: FII p/0150

Cox, Pamela

Gender, justice and welfare: bad girls in Britain, 1900-1950

New York: Palgrave, 2003. - 228 p.: ill.

ISBN 0-333-74434-9

Bad girls zijn geen modern fenomeen. Pamela Cox onderzoekt het sociaal beleid tegenover jeugdige meisjesdelinquenten in het Groot-Brittannië van de eerste helft van vorige eeuw. De rol van liefdadige organisaties bij de ontwikkeling van de moderne verzorgingsstaat was daarbij zeer belangrijk. De ontwikkeling van een dergelijke welvaartsstaat steunde immers in grote mate op religieuze instellingen en liefdadige organisaties. Cox vertelt hoe de houding ten opzichte van de delinquente meisjes evolueerde en hoe de aanpak van het probleem bijgedragen heeft tot de ontwikkeling van moderne noties over burgerschap en justitie.

Trefwoorden:

MEISJES / CRIMINALITEIT / JEUGDBESCHERMING / WELZIJSWERK / LIEFDADIGHEID / STRAFRECHT / JEUGD / HISTORISCH / 20E EEUW / GROOT-BRITTANNIE

Exemplaar nr.: FII m/0478

Fuldauer, Alice

Fatale liefde: mannen en vrouwen die hun partner doodden of daartoe een poging deden

Amsterdam; Antwerpen: De Arbeiderspers, 1993. - 168 p.

ISBN 90-295-1664-X

Alice Fuldauer laat in haar boek veertien mensen aan het woord, zowel mannen als vrouwen, die betrokken waren bij partnermoord of een poging daartoe. Via de verhalen gaat Fuldauer op zoek naar de drijfveren van de daders en hun leven na het drama: hoe leven ze verder met hetgeen gebeurd is? Afsluitend formuleert de auteur een aantal bevindingen en conclusies.

Trefwoorden:

CRIMINALITEIT / DADERS / GEWELD / RELATIES

Exemplaar nr.: FII I/0029

Godwin Nicola (ed.), Hollows Belinda, Nye Sheridan (red.)

Assaults on convention: essays on lesbian transgressors

London; New York: Cassell, 1996. - 218 p.: ill.

ISBN 0-304-32883-9

Niet alle lesbiennes beantwoorden aan de vele ongeschreven regels en verwachtingen van het doorsnee lesbische milieu. Sommigen overtreden de conventies en 'misdragen' zich, vrijwillig, noodgedwongen of impulsief. Het boek bevat 12 essays die diverse soorten van lesbisch normoverschrijdend gedrag belichten: lesbiennes die met mannen slapen, die mannen vermoorden, een man willen zijn; lesbo's die seks kopen

en verkopen; lesbische body-builders en bokkers; New Age lesbo's, cyber dykes die vrijen via het internet enz. Sommige overtredingen worden door de auteurs begroet als moedige vormen van zelfexpressie die er het lesbische landschap alleen maar rijker op maken; lesbiennes kunnen niet verplicht worden om de respectabiliteit van de lesbische gemeenschap te bewaken. Bij gewelddadig gedrag moet men volgens de auteurs de overtreders niet a priori veroordelen; ze zijn van mening dat lesbisch wangedrag ertoe bijdraagt de beperkende en verouderde conventies van de maatschappij te slopen.

Trefwoorden:

AANVALS- EN VERDEDIGINGSSPORT / DADERS / EETSTOORNISSEN / FEMINISME / GEWELD / LESBIANISME / LESBISCHE VROUWEN / MACHT / NIEUWE MEDIA / PROSTITUTIE / SPIRITUALITEIT / TRANSSEKSUALITEIT / VROUWELIJKHEID

Exemplaar nr.: Aa/0250

Lissenberg, Elisabeth

Vrouwen en hun misdaad. Honderd jaar mistroostigheid

In: Holtmaat, Rikki (eindred.)

Eeuwige kwesties: honderd jaar vrouwen en recht in Nederland

Deventer: Tjeenk Willink, 1999. - 186 p.: ill.

ISBN 90-271-5193-8

Het beeld dat criminologen gedurende een eeuw onderzoek naar vrouwelijke misdadigers hebben opgehangen, is allesbehalve fraai. Van de theorie van Lombroso, over de emancipatiehypothese tot de biologische verklaringen die het misdadig gedrag van vrouwen in verband brachten met veranderingen in de hormoonhuishouding, alle gaan ze uit van een minderwaardige positie of van afwijkend gedrag van vrouwen tegenover mannen. In een handig en beknopt overzicht schetst Lissenberg een beeld van de ontwikkelingen op het gebied van de studie van vrouwelijke misdadigers.

Trefwoorden:

RECHT / RECHTSPOSITIE / HISTORISCH / NEDERLAND / HUWELIJK / WEDUWEN / HUISHOUDELIJKE EN ZORGBEROEPEN / CRIMINALITEIT / NAAMRECHT / ABORTUS / HUWELIJKSRECHT / FAMILIERECHT / VERKRACHTING / PROSTITUTIE / ARBEIDSRECHT / RECHTERS / BUNDEL

Exemplaar nr.: FII m/0415

Longrigg, Clare

Maffiavrouwen

Amsterdam: Meulenhoff-M, 1998. - 288 p.: ill.

ISBN 90-290-5616-9

Maffiavrouwen? Het idee als zouden er geen vrouwen bij de maffia betrokken zijn, is één van de grootste mythes die rond de maffia zweven. Het beeld dat van de maffiavrouw opgehangen wordt, is dat van een zwijgzame trouwe matrone die haar leven volledig aan haar man en kinderen wijdt. Nooit worden de vrouwen gelinkt aan gewelddaden of misdrijven. Clare Longrigg bewijst met haar boek het tegendeel. Vrouwen blijken al een eeuw lang maffiamisdaden te hebben gepleegd en actief betrokken te zijn geweest bij de maffiawerking. Parallel aan de vrouwenemancipatie klommen ze op in de hiërarchische structuren en infiltrerden het maatschappelijk leven. Tegelijkertijd zorgde het traditionele beeld ervoor dat de vrouwen bevoordeeld werden in de rechtzaal. Met de nieuwe rouwmoedigenwet en de groeiende anti-maffiabeweging doorbraken vele vrouwen de stilte en getuigden over hun maffialeven. Anderzijds waren er ook heel wat vrouwen die resoluut voor de maffia kozen en de volle verantwoordelijkheid voor hun daden erkenden.

Trefwoorden:

CRIMINALITEIT / ORGANISATIES / MAFFIA / ITALIË

Exemplaar nr.: FII I/0038

Schüller, Vera

De dader is een vrouw...: seksueel misbruik door vrouwen onder ogen gezien

Amsterdam: Steunpunt Seksueel Geweld Amsterdam, 1999. - 24 p.

Seksueel misbruik door vrouwen is een onderwerp waarover tot op heden nog weinig studies verschenen zijn. Vaak ontbreken de cijfers om een gedegen onderzoek te kunnen voeren. Beelden over, bijvoorbeeld, moederschap of vrouwelijkheid maken het zeer moeilijk het probleem te onderkennen. Indien er al sprake is van seksueel misbruik door een vrouwelijke dader wordt het vaak gebagatelliseerd of wordt de dader bestempeld als 'ziek' of 'gestoord' en bijgevolg niet verantwoordelijk voor haar daden. Dit bescheiden rapport probeert het taboe te doorbreken en op weg te zetten naar verder onderzoek.

Trefwoorden:

SEKSUEEL GEWELD / DADERS / NEDERLAND

Exemplaar nr.: FII a/0717

Siebert, Renate

Secrets of life and death: women and the mafia

London: Verso, 1996. - 333 p.

ISBN 1-85984-023-X

Renate Siebert geeft in haar boek een stem aan maffiavrouwen. Tegelijkertijd bekijkt ze het fenomeen maffiavrouwen en, breder, maffia, vanuit haar eigen vrouwelijke perspectief. Vrouwen ontbreken volledig in het maffiabeeld, een euvel waar dit boek aan wil verhelpen. Siebert onderzoekt wat het betekent een maffiavrouw te zijn. Ze doet dat met zeer veel aandacht voor de sociale realiteit in Zuid-Italië en met zijsprongen naar de maffia van Palermo en New York. Ook de 'opstand' van de maffiavrouwen komt aan bod: spijtop-tantes en getuigen die hun verleden proberen af te werpen en zo meer inzicht geven in de wereld van de maffiavrouwen.

Trefwoorden:

CRIMINALITEIT / ORGANISATIES / MAFFIA / ITALIË

Exemplaar nr.: FII I/0036

Van Moffaert, Myriam

Seksuele perversies en seksuele delicten: alleen voor en door mannen?

In: De Bleeckere, Nathalie (red.), Demoor Marysa, Heene, Katrien

Verslagen van het RUG-Centrum voor Genderstudies 1998/Nr.7

Gent: Academia Press, 1998. - 100 p.

ISBN 90-382-0141-9

Myriam Van Moffaert onderzoekt in dit artikel of er een stereotypie bestaat voor wat betreft slachtoffers en daders van seksuele misdrijven. Mannen zijn inderdaad vlugger vatbaar voor seksuele perversies en delinquentie. Zowel aanleg als ontwikkeling spelen hierin hun rol. Als oorzaken van deze misdrijven kunnen zowel biologische als sociopsychologische factoren aangehaald worden. Het onderzoek sluit naadloos aan bij het natuur-cultuur debat.

Trefwoorden:

VROUWENSTUDIES / BUNDEL / VROUWENGESCHIEDENIS / MIDDELEEUWEN / SPROOKJES / VROUWBEELDEN / ISLAM / MISOGYNIE / VROUWENTAAL / VROUWENLITERATUUR / CHINA / SEKSUALITEIT / CRIMINALITEIT / MAN-VROUW VERSCHILLEN

Exemplaar nr.: FII p/0150